

Улууска - бу күнүргэ

АНДРЕЙ НОГОВИЦЫН: “Улууска сыл аайы суоппар күнэ бэлиэтэнэр буолуоҕа”

Бу туһунан улуус баһылыга сэттинньи ый 28 күнүгэр “Айылгы” култуура киинигэр ытыллыбыт улууска суоппардар холбохтуктаах, үөрүүлээх бастагы дьаһалларыгар иһитиннэрдэ.

Ыраах айан, ыарахан уйуктаах массыына суоппардарыгар ону тэнэ такси сулууспаларын, суһал көмө, тэрилтэ суоппардарыгар анаан улахан быыстапка тэрилиннэ. Оттон “Аргыстаана” улуус суоппар

Сэттинньи 29 күнүгэр А.А. Саввин аатынан Устуоруйа уонна этнография мусуойугар “Саҥарар Чурапчы!” диэн улууспутугар устуоруйагыр дьонун суолун - ийин хаалларбыт дьонтон биридэрэ, сройуонна биир бастагы ССРС суруналыыстарын сойууһун чилиэнэ Николай Дмитриевич Барашков, норуотка биллэринэн Араадыһа Барааскап олорон, айар үлэтин сырдатар быыстапка үөрүүлээх быһыыга - майгыга аһылынна. Бу быыстапка Мусуой иһинэн тэриллэн, сыл ахсын үгэскэ кубулуйан ытыллар “Дьиз кэргэн ытык мала” диэн быыстапка чэрчитинэн ытылынна. Ааспыт устуоруйаны сырдатар, үүнэр ыччаптыгар тиздэр дириг ис хоһоонноох быыстапка мустубут дьон сэһэриитин ылан ылла.

“Саҥарар Чурапчы!” быыстапкаҕа

Оччотооҕу кэмнэ Чурапчы улуунун сойбот сонуннарын, бэлиэ түгэннэрин, чабылхай ситиһиһилэрин, чулуу дьоммут эппит-тыыммыт үйэпээх, төлөнөөх тылларын, кэрэхсээнэр кэпсээннэрин араадыһа киэн куйаарынан дьонно-сэргэбэтирдэбит Николай Дмитриевич Барашков аҕам саастаах дьоммут өйдүүр буолуохтаахтар. Бу быыстапканы Николай Дмитриевич кыргытара — “Мичил” оҕону сайыанарар киин сэбидиссэйэ Марианна Николаевна Яковлева, Дьокуускайдаагы “Триумф” ыспартыбынай киин исписалиһэ Светлана Николаевна Барашкова-Кубарова уонна Мусуой кэлэктибэ тэрийдилэр.

Манна Араадыһа Барааскап үлэлээбит кэмнэригэр элбэх дьонтон интервью ылбыт микрофона, репортерскай суумката, “Красноярск” киинэ устар аппараата, блокноттара, көһөрүлүүгэ илдьэ сылдьыбыт мас холбуката, устубут лицензалар, кинигэлэр о.д.а. тутта сылдьыбыт маллара көрдөрүүгэ ууруллан, дьон болҕомтотун тартылар.

Быыстапка үөрүүлээх аһыллытыгар улуус баһылыга А.Т. Ноговицын, улуус дьокуутааттарын Сэбиэтин бэрэссэдээтэлэ А.А. Захаров, Чурапчы нэһилиэгин баһылыгын эбээһинэһин толороочу А.Г. Егоров, Р.Ю. Кривогорницын салайар “Саха сирэ” хаһыат эрдэжскайтын үлэһиттэрэ, улуус уопастыбанньыктара, үөрэх, култуура эйгэтин үлэһиттэрэ, биригэ алтыспыт дьон, чугас аймактара кыттыны ыттылар, эбэрдэ тылларын тиздилэр. Кыргыттарыгар уонна сизиннэригэр аҕаларын, эһэлэрин сырдык аатын үйэтитэр, улуус устуоруйатын кэрэхэлиир, үүнэр көлүөнэбэ тиздэр дириг суолталаах быыстапканы тэрийбиттэринэн, истинник махсаннылар.

Николай Дмитриевич магнитофон лицензига устан хаалларбыт биллэр-көстөр чулуу дьоммут

тыыннаах куоластарын истии дьаһал биир умнуллубат түгэнинэн буолла. Ол курдук, аатырбыт артиллерист Г.Д. Протодияков, бизэс бойобуой уордьаннаах С.Д. Флегонтов, профессор Г.П. Башарин, худуохунньук А.П. Мунгалов, ССКП Райкомун бастагы сэкирэтээрэ И.П. Листиков, суруйааччы Эрилик Эристин сизэ В.С. Яковлева, Олимпийскай чөмпүйүн Роман Дмитриев, суруйааччы Н.Е. Мординов - Амма Аччыгыһа у.д.а. оччотооҕу кэмнэ араас мунньахтарга, көрсүһүүлэргэ эппит тыллара-өстөрө илэ чахчы иһиллэн, ааспыт кэми санатта, устуоруйа быһыын сэһэттэ.

Н.Д. Барашков—Араадыһа Барааскап оҕолоро М.Н. Яковлева, С.Н. Барашкова — Кубарова, сизэ, “Якутскэнерго” киин оперативнай диспетчерскай сулууспатын үлэһитэ Н. В. Кубаров аҕаларын, эһэлэрин туһунан иһирэх тылынан ахтан-санаан ыллылар: “Биһиги аҕабыт киэн билиилээх, дьонно-сэргэбэ элбэскэй сыһыаннаах, сайдыылаах киһи этэ. Төрөппүттэригэр оҕону иитиһэ туһунан көрүүлэрдээх этилэр. Аҕабыт дьонун-сэргэтин туһугар, улуунун сайдыытыгар үгүһү үлэлээн-хамсаан ааспыт киһинэн билинэбит. Бүгүнгү уонна сарсынны күммүт ааспыт устуоруйага тиздирэр” дииллэрини, киһи айар үлэтин, олорон үйэтитэр, үүнэр көлүөнэбэ тиздэр ытык иэстээхпит. Онон бу быыстапкаттан билигин ыччат оччотооҕу кэми, үлэһит туруу дьонун туһунан үгүһү билибэ диэн санааттан манньык дьаһалы тэрийдибит.”

Хас биридди дьиз кэргэн туһунан устуоруйалаах, биллэр-көстөр дьоннордөөх, хаан уруу аймактардаах буолуохтаах. Онон чулуу үлэһит дьоммутун үйэтитэр манньык хабааннаах быыстапкалар дьонун суолтаны ылыахтара.

Анна ЗАХАРОВА.
Семен Жендринскэй хаартыскаҕа түлэриһилэр.

дьахталларын түмсүүтэ итии, үүттээх чэйинэн, минньигэс салаадынан, саламаатынан мустубут дьону күндүлэттилэр.

Улахан дьаһалта улуус дьокуутааттарын Сэбиэтин бэрэссэдээтэлэ А.А. Захаров, Чурапчы нэһилиэгин баһылыгын эбээһинэһин толороочу А.Г. Егоров, “Чурапчы” ТХПК бэрэссэдээтэлэ Н.А. Аржаков, улуус суоппардарын түмсүүтүн салайааччыта Е.К. Дьячковская суоппардары эбэрдэлэттилэр. Итиннэ үлэ бэтэрэснэигэр, “Бочуот знага” уордьан кавалерыгар, хапсаҕайдаһан тустууга Саха АССР устуордун маастарыгар, 1973, 1974, 1975, 1976, 1980 сылларга социалистическай күрэхтэһиһилэр кыайыылаахтарыгар Семен Михайлович Неустроева улуус “Бочуоттаах олохтооҕо” аат инэриллэрин туоһулуур аалай кыһыл лиценз кэтэрдилиннэ.

Семен ЖЕНДРИНСКЭЙ.

Ситиһии

АЛЕКСЕЙ САЗОНОВ — РОССИЯ МУНУТУУР КЫАЙЫЛААҔА

Сэттинньи 11—17 күннэригэр Ямало-Ненецкай автономнай уокурук киинигэр — Салехард куоракка хотугу многоборье Россия кубогар күрэхтэһи буолла. Итиннэ Саха сирин сүүмэрдэммит хамаандатыгар киирсэн, ЧФКСИ 3-с кууруһун устудьуона Алексей Сазонов, ЧРСИО учуутала Алена Луковцева, Тьа хаһаайыстыбатын академиятын устудьуона Петр Охлопков, тиризньэр Альберт Иванов кыттыны ыллылар.

Надизлэ устата барбыт сыралаах, илин-калин түсүһүүлээх күрэх барыта 5 көрүннэ— национальнай ыстаныыларга, аркан бырабытыгар, сүгэ бырабытыгар, 3 биярээтэбэ сүүрүүгэ, наартаны үрдүнэн ойууга буолла. Итиннэ барытыгар бииртэн үчүгэй көрдөрүүнү ситиспит Россия устуордун маастара Алексей Сазонов мунутуур кыайыылаах үрдүк аатын ылла.

Алена Луковцева 2 биярээтэ сүүрүүгэ иккис, наарта ойуутугар 4-с буолан, үчүгэй түмүктэри көрдөрдө. Петр Охлопков Россия устуордун маастарын норматын толордо.

Тиризньэр А. Ф. Иванов бу күрэхтэһиһигэ кыттыны ылбыттар ааттарыттан Хотугу многоборье федерациятын салайааччы А. И. Коркинна, тэрийэн ыппыт устуорт управлениетын бэрэссэдээтэлинэн үлэлээбит В. В. Лукинна махталларын тиздэр.

Алексей СЛЕПЦОВ.

Петр ПАВЛОВ
Аалтар хаартыскаа түһэриилэрэ

ЧУРАПЧЫ - УСПУОРТ ТУОНАТА

Чурапчы улуунун успуорка салаатын "Сана олох" хаһыакка тахсар анал сыһыарыыта

Мас тардыһыы улахан түһүлгэтигэр

Сыал сорук: "Мас-рестлинг Олимпийскэй көрүг буоллар диир!"

Аан дойду чемпиона Саша Седалищева

Аны көхсүгэр "Хаһан да бэринимэ!" диир суруктаах кыттааччы киһиэ табыста да, ытыс тыаһа өрө хабылла түһэр...

"Мас тардыһыытын маассабыай сайдыыта Чурапчыттан буолбута диэтэхпинэ сыыспатым буолуо. 1992 сыл Чурапчыга биридиплээн уонна хамаанданан 1993 сыллаахха Мэнэ Хагалас Төһүлүгүгэр, 1994 сыл Дьокуускайга өрөспүүбүлүкэ чөмпүйэнтэтэрэ тэриллэбиттэрэ," - диир бары убаастыыр успуорду сырдаттааччыбыт Илья Скрябин. 1994 сыллаахха тахсыбыт "Мас тардыһыы" диир фотограф В.М. Местников фотоальбом кинигэтигэр ахтар. Ити сылларга күүрээннээх күрэхтэргэ сылдыбытым. Успуорка легенда буолбут Анатолий Баишев, Оокко Бухатыыр Чурапчыттан сабылаабыттар. успуорка киһи сыһыа үүнэр-сайдар, холобура, Анатолий Баишев очолорго эдэрхээн Топя уол Степан Алексеев уонна Павел Саввинна кыайтаран турар хаартыскалар архыыптар бааллар. Ити тугу этэрий? Анатолий Баишев курдук дьулуурдаах, тулуурдаах, сыаллаах-соруктаах (биллэн турар айылбаттан баардаах) киһи элбэби ситиһиэн сөбүн. Аны биһир түгэнтэн хомойо санаатым - күрэхтэһии быһыыгар бэтэрээн дьоммутун таһааран чиэстэтиллэр, көрөргө-истэргэ үчүгэй баһыы, арай биһиги Григорий Барашковһыт ааттаммата, тахсыбата. Того? Тэлэбиисэргэ чөмпүйэнтэт иннинэ биһириллэри көрдөхпүнэ, мас тардыһыыта Чурапчыга сабылааммыта диир биһир да киһи эппэт, Оннук этэр-

Бу күнүгэр Саха хааннаах дьон өрө күүрэн олордулар. Ол биричиинэтэ биһиги сахалар былыр-былыргыттан өбүгэбит оонньуутун МАС ТАРДЫҤЫТЫН (былыр өссө быанан, курунан тардыһаллара эбитэ үһү) сайыннаран, тарбатан, үһүс Аан дойду күрэһин сэттиннэ 24-25 күнүгэр дойдубутугар "Триумф" киһи уорабайыгар тэрийдибит Бүтүн Аан дойдуттан 180 кыттааччы, 39 судаарыстыба былаахтарын күөрэччи тутан хааман киридилэр...

Икки күнү быһа эт-тири баранар эрийсиилээх киристиллэр буоллупар. Биһиги дьоммут албас, сатабыл өттүнэн баһыа тугар буоллахтарына, атын дойдуттан кыттааччылар дааданнаһан, бөдөннөрө-саданнара, эт-сиин буоллар, буһууну маанылар. Ол да буоллар, бэйэбит көрүмүтүгэр, билинмитэ баһыа туттубут. "Уурбут-туппут курдук быһылаах-таһаалаах, чулуу

уолаттарбыт - 60 киһлэбэ Евгений Удин, 70 киһлэбэ Сергей Кривошапкин, 80 киһлэбэ Дьулустаан Ноговицын, 90 киһлэбэ Павел Черноградский, 105 киһлэбэ Дмитрий Попов, 125 киһлэбэ диири Иван Галкин, 125 киһлэбэ үөһэ Сергей Фролкин, аны өссө кэрэ анаардарбыт - 55 киһлэбэ Наталья Черноградская, 65 киһлэбэ Ирина Севрюк, 75 киһлэбэ Саша Седалищева бары чөмпүйөһөн үрдүк аатын ыллылар. 85 киһлэбэ Кристина Кочесскова - Кабардино-Балкария, 85 киһлэбэ үөһэ аатырбыт Татьяна Григорьевна киристиллэр. Кочесскова кыайтарыан кыайтарбыт буоллабына, улуу Татьяна Григорьев (Улуу диибин!) уонунан сылларга, истэр тухары инники күөҥгэ сылдыбыта, бастатан, сааһырдаба, иккиннэн, утарылаһааччыта улахан бэрт, арааһа ыйааһынын баптарар тегүлүрэххэ быһылаах... бу сырыыга үһүс бириистээх миэстэни ылла.

Бэйэбит Чурапчыбыт кыһа Саша хас помуска табыстабын айы, хаартыска түһэрэрим быһыыгар ыалдьыы бөбөтөбүн. Биһир саамай күүстээх утарылаһааччытын кытта киристигэр ахсаан 1:1 буолан, уйабытыгар уу киһиэ сыста эбээт. Хата тириэһэрэ "Дыгын оонньууларын" бастагы уонна үс төгүллээх (1995-1996-1997 сыллар) чөмпүйөһөн, чурапчылар чулуу уолбут Иннокентий Федорович Макаров таба сүбэтинэн, бэйэ бодотун тардынан, маһы туура тардан ылла! Саша быһыл 75 киһлэбэ киристэ. Эрдэ 2014 сыллаахха үһүс, 2016 сыллаахха иккис буолбута, онно киһи 85 киһлэбэ диири киристэ.

Элбэх интэриэһинэй, түгэнтэн кыратык быһа тардан кэпсэтэххэ, Сербияттан сылдыар икки сэттиниртэн тахса ыйааһыннаах Зелен диир аарыма киһи помуска үткүүлээн, көрөөччүлэри улаханлык сэргэхситтэ.

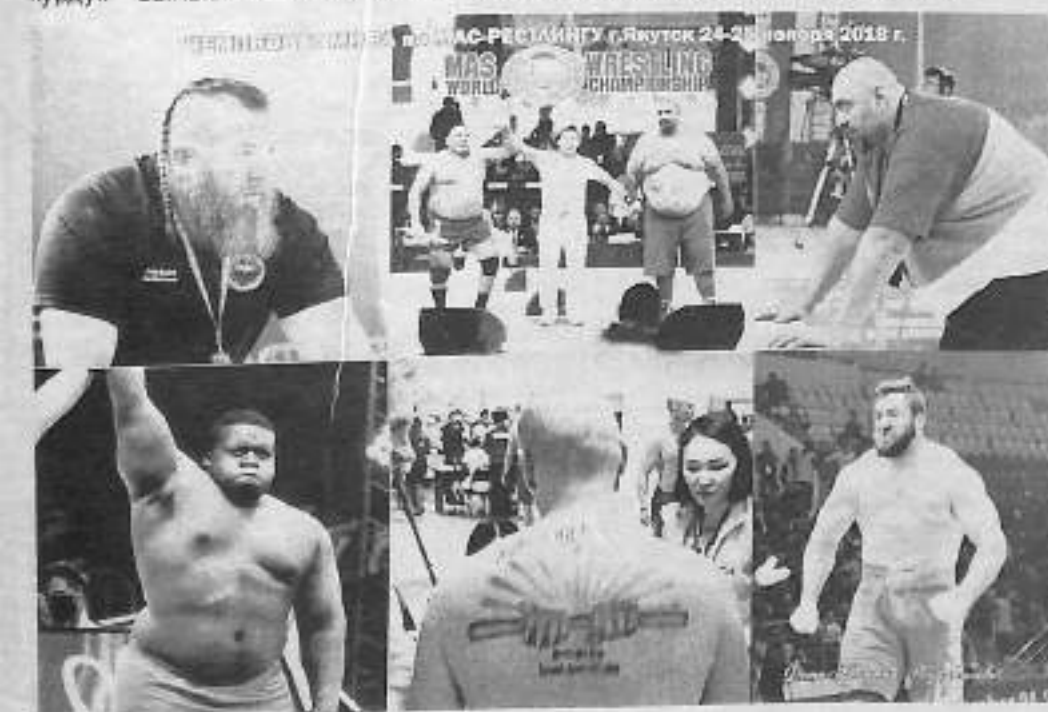
тыһынар, туруулаһар дьоммут суох буоллахтара дуу? Хомолтолоох...

РФ успуорка министриин солбуйааччы Марина Владимировна Томилова, СӨ Ил Дархана Айсен Сергеевич Николаев кыттыыны ыллылар, эбэрдэлэтиллэр.

Григорий ТУРАНТАЕВ, успуорт бэтэрээнэ.

Хаартыскаларга: 1. Саша Седалищева тириэһэринин Иннокентий Макаровһытын. 2. Дмитрий Попов Кыргызстан бухатырынан. 3. Дьэ манньык дьоннуун Аан дойду дуулаба күүстээхтэринэн уолаттарбыт күөн көрүстүлэр.

Сыһыарыыны бэлэмнээтэ Семен ЖЕНДРИНСКЭЙ.

Уоттан сэрэхтээх буолуобун

2018с. Бахаарынай чаас турар сирэ тоһутталанан, саас субэ мунньагынан быһааран

Абыйах ахсааннаах 5-с нүмэрдээх баһаарнай чаас ый айыы тэрилтэлэри кэрийэк, профиланктикалыыр үлэлэри тэрийэллэр, үөрэтэглэр, баһаарынай бэлэми көрөллөр, сүбэ-ама бизэрллэр. Баһаарынай чаас бары ирдэбили тутуһан, түүннэри, күнүстэри эргиччи бэлэмнээх үлэлиир. Бу кыһынны кэмнэ баһаар тахсыбатын туһугар нэһилиээннээбэ, үөрэх тэрилтэлэригэр сэрэтэр, өйдөтөр үлэлэр күүскэ ытыллаллар.

Н.Г. СЕМЕНОВ, *начальник*

01 извещает

К сведению жителям Чурапчинского улуса

29.11.2018 года в 06 ч. 01 м. утра на пункт пожарной части №1 по охране с Чурапча поступило телефонное сообщение о том что, в с. Мырыла произошел пожар в частном гараже. В результате пожара огнем уничтожен частный гараж размерами 7х10 метров, частный автомобиль УАЗ Фермер, а также снегоход «Буран». Причиной возникновения пожара послужило

ОНД и ПР по Чурапчинскому району и ОГПС РС(Я) №38 по МО «Чурапчинский улус (район)» предупреждает жителей Чурапчинского района, что с наступлением холодов, вероятность возникновения пожаров в жилом секторе и в гаражах повышается в 2-3 раза. В связи с чем, просит собственников имущества быть бдительными, не оставлять без присмотра малолетних детей, отопительные печи, включенные в электрическую сеть электрические оборудования.

ОНД и ПР по Чурапчинскому району
УНД и ПР ГУ МЧС России по РС(Я)
ОГПС РС(Я) №38 по МО «Чурапчинский
улус (район)»

- Талталаах кэргэн, ийэлэр, эбэлэр
Васильева Мария Михайловна ыарахан ыарыыттан
олохтон туораабытынан, кэргэнигэр Егор Дмитриевичкэ,
оболоругар, сизэнэригэр Дирин орто оскулатын 22-с
ылыгына

- Бярааттара убайдара Данилов Станислав Николаевич утун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, балтыгар Ульяна Николаевнага, кийиитигэр Раиса Васильевнага уонна кинилэр оболорулар Болтоноттон, Дюкуускайтан Соловьевтар, Федоровтар, Вензельлар

Հայեր զորք տար անո բռնաբ
ռարանքն արծն ան իշներ
ճանաչա զորքն հայեր անոն
արծնաներն արծնան հայերն

Хялхят бэчээккэ бэриллэр графика: 16 ч 00 м. Бэчээккэ бэриллинэ: 16 ч 00 м. "Саяа олох" редакцоннай-издательскай холбоһуука 26.11.2018 с. офсетка бэчээттэннэ.